

तिसरी परीक्षा प्रश्नपत्रिका २०२३

उमेदवाराचे नाव

----- वय -----

परीक्षा केंद्र -----

परीक्षा संचालकांचे

नाव ----- सही -----

तारीख

लेखी परीक्षा गुणदान

प्रश्न	१	२	३	५	६	७	८	एकूण गुण	अंतिम गुण
प्राप्त गुण									
पैकी गुण	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	८०	४०

तोंडी परीक्षा गुणदान

	प्रार्थना श्लोक	कवि ता व अर्थ	छोटी / इतर माहिती	सामान्य ज्ञान माहिती	वाचन प्रश्नोत्तर	श्रवण प्रश्नोत्तर	अंतिम गुण
प्राप्त गुण							
पैकी गुण	५	१०	५	१०	१५	१५	६०

एकूण अंतिम गुण /१००

प्रश्न १. अ) योग्य पर्यायाला गोल करा. Circle the correct answer. गुण ५

शब्द / अंक	अ)	ब)	क)
एकशे पासष्ट	१५६	१५	१६५
एकोणनव्वद	९९	८९	७९

२३३	दीनशे तेहतीस	दोनशे तेवीस	बावन्न
८२०	दोनशे ऐंशी	आठशे वीस	ब्याऐंशी
बाहत्तर	७२	२७	६७
पाचशे सदतीस	७३५	३५७	५३७
४३	चौपन्न	त्रेचाळीस	चौतीस
४९२	चारशे बत्तीस	नऊशे एकोणतीस	चारशे ब्याण्णव

प्रश्न क्र. १ ब) कोडे सोडवा व योग्य उत्तराला गोल करा. उत्तर कसे काढले

ते रिकाम्या जागेत दाखवा.

गुण ५

Solve word problem and circle the correct answer. (Show your work in the area provided using Marathi numbers.)

एका बास्केट-बॉल टीमला ९५ पॉइंट मिळाले दुसऱ्या टीमला ४ पॉइंट जास्त मिळाले .तर दुसऱ्या टीमला एकूण किती पॉइंट मिळाले?

अ) पंच्याऐंशी

ब) नव्याणव

क) पंचावन्न

$$९५ + ४ = ९९$$

अवनीच्या कुत्र्याचे वजन ६२ पौंड होते.आता त्याचे वजन ७५ पौंड आहे. वजन किती पाउंड ने वाढले ?

अ) तेरा

ब) नऊ

क) पंधरा

$$७५ - ६२ = १३$$

प्रश्न क्र.२ अ) योग्य उत्तर वापरून गाळलेल्या जागा भरा.

Fill in the blanks using appropriate choice.

गुण ४

१. गुढी पाडव्याला घरा घरात गुढी उभारतात. हे आनंदाचे __प्रतीक__ समजतात.

अ) रक्षण ब) वाहन क) प्रतीक

२. युद्धासाठी झाशीची राणी घोड्यावर ___स्वार___ झाली .

अ) मोठी ब) स्वार क) घाई

३. महात्मा फुले यांनी त्यांची बायको सावित्रीबाई यांना प्रथम _ वाचन-लेखन _____ शिकवले .

अ) वाचन-लेखन ब) स्वयंपयक करायला क) खेळायला

४. मारुतीने उगवत्या सूर्याकडे बघून आकाशात ___ झेप ___ घेतली.

अ) उडी ब) झेप क) झोप

५. मुंबई हे महाराष्ट्रातील अतिशय _ मोठ्या लोकसंख्येचे _ शहर आहे.

अ) थंड ब) मोठ्या लोकसंख्येचे क) शांत

प्रश्न क्र.२ ब) नाती ओळखा आणि लिहा.

गुण ३

Identify and write the relationship

मामाची मुलगी	मामेबहीण
मी माझ्या पणजोबांची	पणती
मी माझ्या आजीचा	नातू
माझ्या काकाचा मुलगा माझा कोण	चुलतभाऊ
माझा वडिलांची बहीण माझी कोण	आत्या
मावशीचा मुलगा	मावसभाऊ

आईच्या भावाची बायको	मामी
---------------------	------

प्रश्न २ क) खालील समूहदर्शक शब्दांच्या योग्य जोड्या लावा. गुण ३

Match the pairs of Samuhadarshak words.

उदा:- खेळाडूंचा -संघ

गायींचा - कळप

पक्षयांचा - थवा

किल्यांच्या - जुडगा

पालेभाजीची - जुडी

सैनिकांची - तुकडी

केळयांचा - घड

प्रश्न क्र.३अ) एकवचनी शब्दाचे लिंग ओळखून योग्य रकान्यात लिहा. ५

Identify and write following gender words in appropriate column. घर, मौज, अभ्यास,खाऊ आनंद, कपाट,वाहन ,माकड भूक, राग

स्त्रीलिंगी | पुल्लिंगी | नंपुसकलिंगी

राग		राग	
घर			घर
मौज	मौज		
भूक	भूक		
अभ्यास		अभ्यास	
खाऊ		खाऊ	
आनंद		आनंद	
कपाट			कपाट
वाहन			वाहन
माकड			माकड

प्रश्न ३ब: खालील वाक्यांचे वचन बदलून लिहा (२ गुण)

Write following sentences in plural format.

1) आकाशात ढग आले की मोर नाचतो.

आकाशात ढग आले की मोर नाचतात.

२) मला पुरणपोळी आवडते.

मला पुरणपोळ्या आवडतात.

३) तळ्यात बदकाने उडी मारली.

तळ्यात बदकांनी उड्या मारल्या.

४) पावसामुळे नदीला पूर आला

पावसामुळे नद्यांना पूर आले.

प्रश्न क्र. ३ ब) अधोरेखित एकवचनी शब्दांचे योग्य अनेकवचनी रूप असलेले

वाक्य निवडून त्या समोरील गोल करा.

गुण ३

Mark the correct plural form sentence for the underlined singular words given.

१) नदी डोंगरातून खळखळ वाहते.

नदी डोंगरातून खळखळ वाहतात.

नदी डोंगरातून खळखळ वाहतात.

नद्या डोंगरातून खळखळ वाहतात.

२) झाडाचे पान हलले.

झाडाचे पान हलतात.

झाडाची पाने हलली..

झाडाची पाने हल्ले.

३) राजा लढाई वर जातो.

राज्य लढाईवर जाते.

राजे लढाईवर जातात.

राजा लढाई वर जातो.

प्रश्न क्र ३ . क) अधोरेखित अनेकवचनी शब्दांचे योग्य एकवचनी रूप

असलेले वाक्य निवडा.

(गुण २)

Choose the right singular form sentence for the underlined plural words given.

१) शेतात गायीं चरत आहेत.

शेतात गाय चरत आहे.

शेतात गाया चरत आहेत.

शेतात गाई चरत आहेत.

२) आईने भाज्या केल्या.

आईने भाजी केली.

आई भाजा करते.

आईने भाजा केल्या.

प्रश्न ४ अ खाली दिलेल्या जोडाक्षरी शब्दांची संधिफोड करा (5 गुण)

उदयहरण :- उत्तम- उ + (त् + त् + अ) + म

Write Sandhifod for following words.

१. कार्यक्रम - का + (र् + य् + आ) + (क् + र् + अ) + म

२. हल्ला - ह + (ल् + ल् + आ)

३. चेहऱ्या - चे ह + (र् + य् + आ)

४. सह्याद्री - स + (ह् + य् + आ) + (द् + र् + ई)

५. सख्खा – स + (ख् + ख् + आ)

६. मध्यंतर – म + (ध् + य् + अं) + र

७. प्रल्हाद – (प् + र् + अ) + (ल् + ह् + आ) + द

८. कबड्डी – क + ब + (ड् + ड् + ई)

९. स्वप्नात – (स् + व् + अ) + (प् + न् + आ) त

10. इच्छुक – इ + (च् + छ् + उ) + क

प्रश्न क्र. ४ ब) जोडाक्षरांची फोड दिली शब्द करून दाखवा.

Write words for given Sandhifod .

गुण ५

(त् + र् + इ) + को + ण	त्रिकोण
------------------------	---------

प + (र् + व्) + त	पर्वत
(प् + र् + अ) + का + र	प्रकार
उ + (त् + त् + अ) + र	उत्तर
(ग् + र् + अ) + ह	ग्रह

प्रश्न ५अ) नकाशा बघाआणि गाळलेल्या जागा भरून वाक्ये पूर्ण करा. गुण ५

शाळा

क्रीडांगण

मीनूचे घर

चित्रपटगृह

उपाहारगृह

मॉल

१.चित्रपटगृह शाळेच्या ___ दक्षिण__ दिशेला आहे. (उत्तर, पूर्व, दक्षिण)

२.मॉल च्या ___ ईशान्येला __ क्रीडांगण आहे. (पश्चिमेला, ईशान्येला, उत्तरेला)

३.मीनूचे घर क्रीडांगणाच्या __ दक्षिण_ दिशेला आहे. (नैऋत्य, दक्षिण, आग्नेय)

४.शाळेच्या ___ पूर्वेला __ क्रीडांगण आहे. (ईशान्येला, पूर्वेला, पश्चिमेला)

५.क्रीडांगणाच्या __ नैऋत्य __ दिशेला चित्रपटगृह आहे.(वायव्य, पूर्व, नैऋत्य)

प्रश्न ५ ब) वाक्ये वाचून वाक्यांचा क्रम लावा.

गुण 5

१.सानिया व आशिष जेवायला बसले. – ४

२.दोघांनी हातपाय धुतले व कपडे बदलले. – २

३.संध्याकाळी आशिष खेळायला गेला व सानिया गृहपाठ करायला बसली. – ५

४.आईने दोघांना जेवायला बोलावले. - ३

५.सानिया व आशिष दुपारी शाळेतून घरी आले.- १

प्रश्न ६ अ) खालील चित्रे पहा व दिवाळी ह्या सणावर कंसातील शब्द
वापरून ५ वाक्ये लिहा. (पणत्या, कंदील, फराळ ,फटाके, रांगोळी,
नातेवाईकांची भेट) गुण ५

प्रश्न ६ ब) खालील वाक्यात कंसातील शब्द वापरून योग्य विशेषण लिहा.

(गार, बलवान, निळ्याशार, रुचकर, वळणदार)

५

गुण

१. हेमंत ऋतूत _____ गार _____ वारा सुटतो.

२. केक कापल्यावर सगळ्यांनी _____ रुचकर _____ जेवणावर ताव मारला.

३. _____ निळ्याशार _____ आकाशात लाल केशरी रंग पसरू लागतो.

४. मारुती खूपच _____ बलवान _____ व हुशार होता.

५. जंगलात एक ___ वळणदार ___ झरा होता.

प्रश्न ७ अ) खाली दिलेले शब्द मराठी लिपीत लिहा.

गुण २

Write the following words in Marathi script.

For example - brother - ब्रदर

१. Program - -- प्रोग्रॅम

२. Scientific - -- सायंटिफिक

प्रश्न ७ ब) रिकाम्या जागी कंसातील योग्य शब्दाला गोल करा.

गुण ५

१. गुढीपाडव्याच्या दिवशी सकाळी

_____ करून सूर्योदयापूर्वी गुढी उभारतात.

(अभ्यास, नाच, अभ्यंगस्नान)

२. "माझी _____ देणार नाही" असे राणी लक्ष्मीबाईने

ब्रिटिशांना निक्षून सांगितले. (काल्पी, ग्वाल्हेर, झांसी)

३. गोड सकाळी ऊन पडते आणि _____ सडे पडतात.

(गवताचे, अश्रुचे, दवबिंदुचे)

४. मारुतीने लंकेला कशासाठी जाण्याचे ठरविले? (सीतेच्या

शोधासाठी, लंका जाळण्यासाठी, सहलीसाठी)

—
प्रश्न ८.अ) पुढील उतारा वाचा आणि खाली दिलेल्या प्रश्नांची उत्तरे लिहा. गुण ४

शंकर नावाचा एक छोटा मुलगा होता. एकदा त्याला त्याच्या आईने दुकानातून साखर आणायला सांगितले. तेव्हा दुकानदाराने वजनमापात खोटेपणा करून शंकरला कमी साखर दिली. शंकरने हुज्जत घातली, पण दुकानदाराने त्याचे काहीच ऐकले नाही. वडिलांनीही आरोप केला, “वाटेत तू साखर खाल्लीस म्हणून ती कमी झाली”.

शंकरच्या मनाला ती गोष्ट चांगलीच लागली. खरे वजन मापणारे यंत्र आपण तयार करावे, असे त्याच्या मनात तेव्हापासून सतत घोळत राहिले. हाच शंकर पुढे डॉ. शंकर आबाजी भिसे नावाचा वैज्ञानिक म्हणून प्रसिद्ध झाला.

डॉ. शंकर आबाजी भिसे यांचा जन्म २९ एप्रिल, १८६७ रोजी मुंबईत झाला. तो काळ पारतंत्र्याचा होता. त्या काळी भारतीय माणसाला प्रत्येक ठिकाणी कमी लेखले जाई. शास्त्रीय संशोधन क्षेत्रात तर त्याला अजिबात स्थान नव्हते. अशा प्रतिकूल परिस्थितीत पुढे डॉ. भिसे शास्त्रज्ञ म्हणून नावारूपाला आले.

प्रश्न

१. शंकर साखर आणायला गेला असता दुकानदाराने काय केले?

२. शंकरच्या मनात काय घोळत राहिले?

३.वैज्ञानिक डॉ. शंकर आबाजी भिसे यांचा जन्म कुठे व कधी झाला?

४.कोणत्या प्रतिकूल परिस्थितीत डॉ. भिसे शास्त्रज्ञ म्हणून नावारूपाला आले?

१. शंकर साखर आणायला गेला असता दुकानदाराने वजनमापात खोटेपणा करून शंकरला कमी साखर दिली.

२. खरे वजन मापणारे यंत्र आपण तयार करावे, असे शंकरच्या मनात घोळत राहिले.

३. वैज्ञानिक डॉ. शंकर आबाजी भिसे यांचा जन्म २९ एप्रिल, १८६७ रोजी मुंबईत झाला.

४. पारतंत्र्याच्या काळात भारतीय माणसाला प्रत्येक ठिकाणी कमी लेखले जाई. शास्त्रीय संशोधन क्षेत्रात तर त्याला अजिबात स्थान नव्हते. अशा प्रतिकूल परिस्थितीत डॉ. भिसे शास्त्रज्ञ म्हणून नावारूपाला आले.

प्रश्न ८. ब) इंग्रजीत भाषांतर करा. (Translate in English)

गुण ३

विशालने खूप अभ्यास करून परीक्षेची तयारी केली. पुढील आठवड्यात बुधवारी परीक्षा होती. पहिला पेपर मराठी विषयाचा होता.

त्याने पेपर छान प्रकारे सोडवला. त्यामुळे त्याला उत्तम गुण मिळाले.

Vishal prepared for the exam by studying very hard. Exam was on Wednesday next week. The first paper was of the subject Marathi. He solved the paper nicely. Hence he obtained the best marks.

प्रश्न ८. क) मराठीत भाषांतर करा. (Translate in Marathi)

गुण ३

Soniya lives in a city with her parents and her younger brother Yash. Everyday morning she and Yash go to school in a school bus. Their school is far away. They return in the afternoon. They eat and study for some time and then go to play.

सोनिया तिचे आई-वडील व लहान भाऊ यश यांच्याबरोबर शहरात राहते. दररोज सकाळी ती आणि यश शाळेच्या बसने शाळेत जातात. त्यांची शाळा दूर आहे. ते दुपारी परत येतात. खाणे खाऊन थोडा वेळ अभ्यास करून नंतर ते खेळायला जातात.